

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש בעל הדברי בינה מביאלא, הרה"ק רבי יעקב יצחק זצוק"ל בן הרה"ק רבי נתן דוד משילובצא זצוק"ל, בן בנו של היהודי הקדוש מפשיסחא זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ג אדר ב' תרס"ה.

מרן בעל הדברי בינה מביאלא זי"ע היה שוקד על לימוד התורה הלכה למעשה, ולכן היה נוהג ללמוד בכל נושא את הפוסקים, ולאחר מכן את המשנה והגמרא, ולאחר מכן היה לומד את הכרעות הפוסקים הנוגעות להלכה, ולבסוף בשולחן ערוך ובנושאי כליו. ואף כשמשא הצבור היה מוטל על כתפיו, והמוניס היו נוהרים אליו לבקש ממנו ברכות וישועות, ולא היה ביכולתו להקדיש את כל זמנו לתורה, היה מקפיד ללמוד בדרך זו על הלכה למעשה, ללמוד על מנת לעשות.

רבינו בעל הדברי בינה זי"ע היה דוגמא של מסירות נפש עבור כלל ישראל, ורוב ימיו הקצרים סבל ממכאובים שקיבל על עצמו עבור ישועות עם ישראל. וכך ראה תמיד שזהו תפקידו של מנהיג, למסור נפשו בעד הכלל. פעם בהזדמנות מסוימת פירש את הפסוק בתהלים (קו, ד) "פקדני בישועתך" כלפי עצמו, וכל אמר: רבונו של עולם, "פקדני" - אני מוכן שיבוא עלי חסרון [מלשון "ויפקד מקום דוד"], ובלבד "בישועתך", שתושיע את עמך ישראל, שכן ישועתם של ישראל היא גם גאולת השכינה.

כמו כן היה מפרש את הפסוק שנאמר בשאול (שמואל א' ט, ב): "משכמו ומעלה גבוה מן העם", כי אף על פי שמנהיג ישראל צריך תמיד למסור את נפשו וגופו עבור ישראל, אין זה אלא עד הראש, כי הראש צריך תמיד להישאר למעלה ולהחזיק מעמד, וזה הכוונה "משכמו ומעלה גבוה מן העם". [פירוש זה של הדברי בינה זצוק"ל מביא כ"ק מרן האדמו"ר מביאלא שליט"א בספרו מבשר טוב. וכתב שם שפעם חזרו על הפירוש הזה באזני מרן בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל, והוא קילס מאוד את הדברים].

איך יכול יהודי להגיע למזריגת רוח הקודש

עבר ושנה

במנצ'סטר היה חזר על ה'תורה' האחרונה של כ"ק מרן האהבת ישראל מוויז'ניץ זצוק"ל ששמע מפיו בחורף שנת תרצ"ו.

וכך אמר אז מרן האהבת ישראל: "א' קלל ויל איד איד געבן, וואס מען טאר נישט, טאר מען דאך נישט, א' מצוה איז מען דאך מחיב צו טוהן, נאר וואס מען מעג טוהן דארף מען זיך גוט בארעקענען צו מען זאל דאס טוהן אדער נישט" [אני רוצה לתת לכם כלל, מה שאסור הרי אסור, ומה שמצוה הרי מחויבים, אולם מה שמותר לעשות צריך טוב טוב לחשוב אם לעשות את זה או לא]...

בדרך שאדם רוצה לילך

הגמרא אומרת במסכת מכות (דף י"ב): "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו". כבר הזכרנו בעבר את דבריו המרטיטים של המהרש"א, דברים שכל יהודי צריך לשנן בעל פה. המהרש"א מדייק למה לא כתוב מוליך אותו הקב"ה, ומי זה מוליכין אותו. ולכן הוא מסביר את מאמר הגמרא: "על פי מה שכתבנו בכמה מקומות שכל מחשבה דיבור ומעשה, האדם הנה הוא בורא לו מלאך לפי ענינו, אם לטוב אם לרע. ועל כן אמר **בדרך שאדם רוצה לילך**, שהרשות בידי האדם ממנו יתברך ברוך הוא, שההלכ בידי שמים חוץ מיראת שמים, אבל כפי רצונו ודעתו של אדם **מוליכין אותו** אותן המלאכים הנבראים מאותו רצון ומחשבה אשר בו".

נוסיף מוירא'דיגע ווארט ממרא דארעא דישראל רבינו מרן המהר"צ דושינסקי זצוק"ל, מורו ורבו של הרבי שלי כ"ק מרן הבאר יעקב ממדבורנה זצוק"ל. על המאמר הנ"ל "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו" אמר מרן המהר"ץ זצוק"ל ביאור נפלא: אדם חושב שהוא ילך לפה, הוא ילך לשם, אבל האמת שזה בכלל לא מה שהוא חושב, מוליכים אותו משמים. וזה כוונת הגמרא, בדרך שאדם רוצה לילך, עליו לדעת שמוליכין אותו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ח' אדר א', מועד קטן דף כ"ד)

תפילת 'כגוונא'

בליל שבת קודש אנו אומרים בתפילה את נוסח 'כגוונא', שהוא מהזוהר הקדוש פרשת תרומה. כדאי מאוד להשקיע ולהבין את המילים הקדושות. כשנחזור הבינה לעשות קידוש אחרי שובנין את פירוש המילים של 'כגוונא', יהיה לקידוש משמעות אחרת.

די אם נצטט שתי שורות מ'כגוונא': 'ולית שולטנא אחראי בכלוהו עלמין' - אין שום ממשלה אחרת בכל העולמות, 'בר מינה', חוץ מהשכינה, למה? כי כולם מכירים במלכות השם יתברך. 'וכלוהו מתעטרין בנשמתין חדתיך' - כלל ישראל מקבל בשבת קודש נשמות חדשות, נשמה יתירה.

הכרתי יחיים שבשעה שהם אמרו קידוש בליל שבת קודש, נשפך חצי הכוס מרוב הדביקות בבורא עולם. אבל בשביל להגיע לדרגה הזאת, מוכרחים להבין את פירוש המילות.

אנחנו אומרים ב'כגוונא': 'קודשא בריך הוא אחד, לעילא לא יתיב על כורסייא דיקריה עד

למדנו בדף היומי (מועד קטן דף כ"ז ע"ב): "דאמר רב הונא, כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו. הותרה לו סלקא דעתך? אלא אימא נעשית לו כהיתר". [ומאמר זה מובא גם במסכת יומא דף פ"ו].

שאל על כך כ"ק הרבי בעל הדברי יואל מסאטמר זצוק"ל למה כתוב הלשון 'עבר ושנה', ולמה לא כתוב 'עבר וחזר'? אלא הענין הוא - הסביר הרבי מסאטמר - 'שנה' יש לה משמעות של לימוד. כמו 'השונה פרקו מאה פעמים' וכו'. יהודי שעבר עבירה, והוא בנוסף לכך גם למדן, הוא ידע ללמוד, ירצה לטהר את השרץ, הרי הוא מחזיק את עצמו לתלמיד חכם וללמדן, ועל ידי זה חס ושלום הוא

ממציא היתר מן התורה נגד התורה. לכן אמרו דוקא 'עבר ושנה', כי הוא ידע איך להמציא לעצמו היתר...

(מתוך הפתיחה לשיעור, ח' אדר א', מועד קטן דף כ"ח)

ותלמודו בידו

למדנו בדף היומי (מועד קטן דף כ"ח ע"א) את לשון הגמרא: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו". לשון זה מובא גם במסכת בבא בתרא (דף י"ב ע"ב).

בהכנת השיעור היתה לי התרגשות גדולה. התרגשתי לראות את דבריו הקדושים של המהרש"א שם במסכת בבא בתרא. וכך אומר המהרש"א על הלשון "ותלמודו בידו": "יש לפרש כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם, הוא הלימוד הבא מכתובת יד, אשר על כן נקרא החכם סופרים". מפה יש אסמכתא שכדאי לרשום כל חידוש שבורא עולם נותן לנו.

בישיבת חידושי הרי"ם היה משגיח מיתולוגי, שקראו לו הגאון החסיד רבי גד'ל אייזנר זצ"ל (שיומא דהילולא שלו יחול השבוע ביום כ"ד אדר). על המאמר הנ"ל שאל רבי גד'ל, מה הכוונה 'ותלמודו בידו'? מה ענין ידו לכאן? אלא הכוונה היא למעשיו של אדם, שהוא עושה בידי. הגמרא מתכוונת לומר שלא רק שהוא למד, אלא התלמוד הביא אותו לידי מעשה, שהרי אם הלימוד לא הביא אותו למעשה, אין זה נקרא אלא 'תלמודו בראשו', ואז הרי הוא בבחינת חמור נושא ספרים...

נסיים בהסבר נוסף שאמר על כך כ"ק מרן הרבי האמרי חיים מוויז'ניץ זצוק"ל, על הלשון "ותלמודו בידו". הגמרא אומרת במסכת בבא מציעא (דף נ"ז ע"ב) שכל היכא דכתיב 'יד' לאו ידו ממש היא אלא רשותו. לימוד התורה משפיע על האדם לקדש את עניני הרשות. וזה הכוונה "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו"...

(מתוך הפתיחה לשיעור, ח' אדר א', מועד קטן דף כ"ח)

התורה האחרונה של מרן האהבת ישראל

השבוע נלמד בדף היומי (יבמות דף כ' ע"א): "אמר רבא, קדש עצמך במותר לך".

הגה"צ רבי מנחם מנדל שנעבאלג זצ"ל גאב"ד מחזיקי הדת

מיני מתיקה

למדנו בדף היומי (במסכת מגילה דף י"ח) את הלשון: "אמרי במערבא, מילה בסלע משתוקא בתריין". אם תרצה לקנות את הדיבור בסלע, עדיף שתקנה את השתיקה בשני סלעים. שמעתי פעם פתגם חכם וכל כך נכון: אף אחד עוד לא התחרט על מה שהוא לא אמר... רבותי, אנחנו לא יודעים איזה אוצר יש לנו בפה. אם נחשוב לפני כל מילה שאנו רוצים להוציא מהפה, נספור עד עשר וזו דבר - כמה עגמת נפש אנו יכולים למנוע. לפעמים בעידא דריתחא וכד' אדם מדבר דברים, שאחרי זה הוא היה מוכן לשלם מיליונים שהדברים האלה לא היו נאמרים...

ושכנתי בתוכם", ועל דברי רש"י שם "ועשו לשמי בית קדושה". שהתורה מדברת כאן לכל יהודי, שכל אחד צריך לראות שיהיה מוכן ומזומן להשראת השכינה. כל יהודי שמתגבר על עצמו, שעושה דבר טוב, שלומד תורה ומתפלל, ועושה את רצון הבורא, באותו רגע הוא נעשה מקום מוכן להשראת השכינה. והוספתי על זה עוד הוספה מחכימה.

בהפטרה של פרשת השבוע [פרשת תרומה] נאמר: "ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזוב את עמי ישראל". השכינה הקדושה רוצה לשרות אצל כל יהודי, "ושכנתי בתוך בני ישראל". וברגע שהשכינה תשרה אצל כל יהודי ויהודי, יהיה לנו את ההבטחה "ולא אעזוב את עמי ישראל". כי כשיהודי עושה חטא, הוא מתרחק מבורא עולם.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ד' אדר א', מועד קטן דף כ"ד)

דאנתעבידת איהי ברזא דאחד כגונא דליה למהוי אחד באחד". [ובתרגום: הקב"ה אחד, למעלה אינו יושב על כסא כבודו עד שנעשית השכינה בסוד אחד כמוהו, להיות אחד באחד]. מה הכוונה?

בספר הקדוש 'אוהב ישראל' מביא על כך, שנשמות ישראל נקראות 'כסא הכבוד', כי השכינה הקדושה שורה בקרבם. בורא עולם אינו יושב על כסא כבודו, עד שכל בני ישראל מתקנים את המידות שלהם ברזא דאחד, בשמו יתברך.

נסיים עם דבריו הקדושים של מרן הרבי הקדוש השר שלום מבעלזא זצוק"ל שאמר: "פון פירוש המילות קען מען אנקומען צו רוח הקודש און גילוי אליהו, און נאך און נאך, אט גלייבט מיר" - [מכוונת פירוש המילות בתפילה, יכול אדם להגיע לרוח הקדוש ולגילוי אליהו, ועוד יותר ויותר, תאמינו לי].

שנזכה שהתפילות שלנו בשבת קודש, ובאמצע השבוע, ובכל השנה, יתקבלו לרחמים ולרצון, אמן.

להיות מוכן להשראת השכינה

בשבת קודש במנחה התפללתי בבית נכסות נפלא בשם 'מדרש טוביה', בנשיאות המשפיע הגאון רבי דניאל שוסטר שליט"א, ונשארת שם ליטול ידים. רב מסויים היה אמור לדבר בשעת רעוא דרעיון, והוא לא הגיע, וביקשו ממני לדבר. ניסיתי לדבר כמה דברים מהלב, הזכרתי שם מה שזיכרנו ביום ששי בקול הלשון בפתיחה על הפסוק "ועשו לי מקדש

דברי חיזוק לכבוד סיום סדר מועד

(מתוך הפתיחה לשיעור, ערב שבת קודש פרשת ויקרא, יבמות דף ה')

זכיתי להיות בהרבה סיומים, גם כאורח וגם כנואם, אבל סיום מועד כמו שהיה לי אתמול בליל שישי פרשת ויקרא טרם זכיתי לראות. זה היה באולם מפואר, אוכל כיד המלך, בעלי מנגנים מיוחדים, ציבור גדול ואיכותי, מעמד אדיר לכבודה של תורה. היה זה מעמד סיום סדר מועד שנערך על ידי ארגון "אהבת תורה" של חסידות סערט וז'ניץ בחיפה, בנשיאות כ"ק מרן הרבי שליט"א. אשרי העסקנים שיש להם את הדעת איך לכבד את התורה!

בדרך לחזור מחיפה עלה בדעתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, על מה שחז"ל הקדושים אומרים במסכת מגילה (דף טז ע"ב) על הפסוק: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אורה זו תורה, שיש לפרש גם את ההמשך "שמחה וששון ויקר" שגם זה קשור לתורה. איך מאירים את התורה ללומדיה, על ידי "שמחה וששון", ואיך מייקרים את התורה, על ידי "ויקר". וכמו שאמרתי שם בדרשה שאני מאוד נרגש, כי לפי היוקרה שהכינו פה הייתי בטוח שמדובר על מצ'ינג, שהולכים להתרים מהציבור מיליונים, לא האמנתי שיעשו כזה אירוע מכובד רק בשביל מטרה אחת ויחידה, להאהיב את התורה על לומדיה. חז"ל הקדושים לומדים מהפסוק "זה קלי ואנוהו" - התנאה לפניו במצוות, לעניות דעתי סיום מסכת ברבים ברוב פאר והדר, נכנס גם כן בגדר "התנאה לפניו במצוות".

כמו כן הזכרתי בדרשה את לשונו של מאור הגולה רבינו חננאל, שמדבריו אנו לומדים ממה נזכה להינצל בזכות לימוד מסכת חגיגה. וכך הוא כותב בסיום המסכת: "הדרן עלך חומר בקודש, וסליקא ליה מסכת חגיגה, האל יסיר ממנו אף ורוגז וחימה ותוגה".

איננו יכולים לשכוח מהצדיקים הקדושים, מרן הרבי המקור ברוך, ומרן הרבי החכמת אליעזר, זכר צדיקים וקדושים לברכה, שכל כך הרבה יגעו וטרחו להקים את הקריה של סערט וז'ניץ בחיפה, הקריה שגרמה למהפכה רבתי בכל העיר חיפה ובכל הצפון. אסור לנו לשכוח לרגע את חלקם של הצדיקים. כשדיברתי שם על האדמור"ם הרבי המקור ברוך והרבי החכמת אליעזר, ויבדל לחיים טובים הרבי שליט"א, הזכרתי שבקרלין מתחילים להתפלל שחרית "לעולם יהא אדם", שדבר ראשון צריך להיות אדם, "זיין אַ מענטש", דרך ארץ קדמה לתורה. הטוב לב, הפייניקייט, שיש בסערט וז'ניץ אין לו אח ורע. סיפרתי על אותה שבת שהייתי בחיפה, עשרות אנשים באו אלי בליל שבת קודש מבלי שידעו מי אני הצעיר לי מקום לשבת או סידור להתפלל. וכל זה מכוחם של האדמור"ם הקדושים שהקימו את הממלכה המכובדת הזאת. וכשיש כזה דרך ארץ קדמה לתורה, מה הפלא שמאות אנשים עוזבים את כל העיסוקים שלהם יום ויום ועמלים בתורה הקדושה עם ברען, ובווערים בלימוד הדף היומי.

מקולמוסם של הקוראים

הגאון רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל באישון ליל, והרבנית נקראה להכין לרבי כוס תה.

לאחר שהרבי סיים לשתות את התה, שמה הרבנית לב שעקב החושך במטבח [המטבח הוחשך אז מכיון שהוא הוסב לעזרת נשים], היא טעתה ושמה מלח במקום סוכר. יש לציין שבדרך כלל שמים לרבי כ-3 כפיות סוכר בתה... הרבנית נבהלה מאוד וביקשה להתנצל, אך הרבי השיב שכלל לא שם לב...

ברכת המשך הפצת המעינות, **יצחק אייזן**, פה עיה"ק ירושלם ת"ו

לכבוד המגיד מישרים בפה ובכתב מזכה הרבים, הגאון **רבי אברהם ישעיהו קובלסקי** שליט"א

באחת הפתיחות שלכם לשיעור סיפרתם סיפור על סוכר ומלח. שמעתי ונזכרתי במעשה שהיה. כ"ק מרן האדמו"ר מאמשינוב שליט"א הגיע פעם לשבע ברכות של נכד הדיין החשוב

הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימן זצוק"ל היה מתכוון לקראת חג הפסח בלימוד הלכות פסח ובעיון בספרי המהר"ל, ולעומת זאת חותנו הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב זצוק"ל היה מתכוון בצדקה לעניים והיה אוסף כספים לחלקם למשפחות נצרכות, ובכך היה עוסק בימים שלפני החג. לימים סיפר הרה"ק מראדזימן זצוק"ל: כאשר שמתי לב למעשי חותני הסתכלתי עליו בביטול, וכי כך מתכוונים לליל הסדר הקדוש ולחג הפסח? אולם כשהגיע ליל הסדר וראיתי איך הוא נואה, הבנתי שההכנה שלו היא הרבה יותר גדולה מהלימוד שלי...

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661